

Raadsvoorstel Vaststelling Kracht van Waalre 2025

Waalre, 19 augustus 2025

Vergaderdatum:	16 september 2025
Voorstelnummer:	2025-61
Zaaknummer:	1047793
Portefeuillehouder:	M.F. Oosterveer
Naam opsteller:	Katrin Schellekens
Naam voorstel:	Voorstel tot vaststellen visie De Kracht van Waalre 2025
Grondslag raadsbesluit:	In het Raadsprogramma "Toekomst voor Waalre" 2022-2026 heeft u aangegeven dat u de visie De Kracht van Waalre uit 2026 in deze bestuursperiode wilt herijken.

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de concept-visie De Kracht van Waalre 2025 en deze vast te stellen.
2. De visie verder uit te werken naar acties met als doel optimale verbinding en samenwerking tussen gemeente en gemeenschap.

Onderwerp

Vaststelling Kracht van Waalre 2025

Voorstel

1. Kennis te nemen van de concept-visie De Kracht van Waalre 2025 en deze vast te stellen.
2. De visie verder uit te werken naar acties met als doel optimale verbinding en samenwerking tussen gemeente en gemeenschap.

Inleiding

In 2016 is de visie De Kracht van Waalre vastgesteld. Een toekomstvisie waarin wordt beschreven wat voor gemeente Waalre is, wil zijn en op welke manier samenwerking plaatsvindt met inwoners, regionale en maatschappelijke partners. Deze visie was aan herziening toe. Deze opdracht is door de raad aan het college verstrekt, met als portefeuillehouder de burgemeester. Op verzoek van de raad heeft de burgemeester gesprekken gevoerd met verenigingen, inwoners en maatschappelijke organisaties. Met de input uit de gesprekken, gecombineerd met actuele ontwikkelingen, is de visie De Kracht van Waalre uit 2016 bijgesteld. De conceptvisie De Kracht van Waalre 2025 heeft voor reactie ter inzage gelegen van 20 mei tot 20 juni 2025 en is gepubliceerd op de website van de gemeente. Daarnaast is de conceptvisie toegezonden aan alle maatschappelijke organisaties en verenigingen die zijn uitgenodigd om met ons in gesprek te gaan. Daarop zijn drie schriftelijke reacties gekomen en één reactie in een gesprek met de burgemeester. De reacties zijn bijgevoegd en in kleur is aangegeven waar in de conceptvisie aanpassingen zijn gemaakt.

Beoogd resultaat

Het doel is om een eigentijds, actueel beeld te bepalen van een gemeente anno 2025 en verder, inclusief wat dat betekent voor de manier van besturen en organiseren. Dat doen we door input van inwoners, stakeholders, etcetera op te halen in gesprekken. Daarmee krijgen we helder wat er in het kader van de huidige maatschappelijke context nodig is om in verbinding te blijven en samen te werken. We hebben dit vertaald in een eigentijdse visie De Kracht van Waalre 2025 die ons samen met de leidraad burgerparticipatie in staat stelt in verbinding te blijven met onze gemeenschappen en in samenwerking zaken op te pakken.

Argumenten

1.1 *In de visie leggen we de koers voor de toekomst vast.*

Het college, meer specifiek de burgemeester, heeft van de raad in september 2024 de opdracht gekregen input op te halen en een voorstel voor de herijking van de visie De Kracht van Waalre te doen. Met het opleveren van deze concept-visie voldoet de burgemeester (en het college) aan deze opdracht. Het proces heeft tot veel waardering onder de gesprekspartners geleid en er is veel input ontvangen. Zie daarvoor de bijlagen van de gespreksverslagen en de verzamelde input uit ingekomen reacties van bijeenkomsten. Die opbrengst is vertaald in de herijkte visie. Zoals in de opdracht omschreven is de opzet van de visie uit 2016 grotendeels overleefd en is die opnieuw geladen en uitgewerkt met ervaringen sinds 2016, actuele maatschappelijke ontwikkelingen en de opgehaalde input.

1.2 *Ingekomen reacties hebben tot bijstellingen geleid in de conceptvisie.*

De gemeenteraad is bevoegd orgaan voor het vaststellen van deze visie. In de

- 1.3 raadsinformatiebijeenkomst van 13 mei is de concept visie De Kracht van Waalre 2025 goed ontvangen. De aanwezige raadsleden waren blij met het gelopen proces, zijn trots op de inwoners en herkennen de wens van de inwoners om te bouwen aan gemeenschapszin en in elkaar te investeren. Zij onderschrijven de inhoud. De ingekomen reacties betroffen aanvullingen of verduidelijking van de teksten. In groen hebben we de aanvullingen opgenomen in de conceptvisie. We adviseren de aanvullingen over te nemen.
- 1.4 *Behoud van de huidige leef- en woonomgeving, gemeenschapszin en vertrouwen en investeren in elkaar zijn de belangrijkste aanbevelingen vanuit de inwoners en maatschappelijke organisaties aan de gemeente.*
Er is veel waardering voor de gemeente in wat zij doet en de betrokkenheid bij de gemeenschap. Meer verbinding met en ontmoeten van elkaar is een wens en ook een kans om meer vertrouwen in elkaar op te bouwen. Inwoners willen de gemeente ondersteunen bij haar taken en waar mogelijk verantwoordelijkheden overnemen of mee dragen. Dat vraagt van het gemeentebestuur en de organisatie om het los durven laten van taken. Dit is een ontwikkeling die past bij een modern gemeentebestuur en waar uw raad ook naartoe wil. Daarbij is het belangrijk dat de raad zich allereerst daarover concreet uitspreekt en daarvoor een bestuurlijk programma/uitvoeringsplan opstelt, zodat de organisatie daar uitvoering aan kan geven.
- 2.1 *Een moderne gemeente kan niet alles meer zelf en dat willen inwoners ook niet.*
De rol en taken van een gemeente veranderen, evenals de verhouding tussen overheid en inwoners. De verandering zit in hoe de gemeente haar rol en taakopvatting invult: is de gemeente van, of worden bepaalde zaken aan de markt/gemeenschap overgelaten, gebeurt dat in samenspraak en zo ja in hoeverre, etc.. In een raadsprogramma spreekt de raad zich daarover uit.
Uit het opgehaalde bij onze gesprekspartners vragen zij om een overheid die meer loslaat, vertrouwen heeft in haar inwoners en inwoners mee laat besturen. Dat is een groeiproces voor zowel bestuurders als voor inwoners, organisaties en medewerkers. Het is aan de raad om daarover te beslissen.
- 2.2 *Belangrijk om de huidige dialoog intact te houden en uit te breiden naar instellingen/organisaties die we nog niet gesproken hebben in het kader van de herijking van de Kracht van Waalre.*
Het gelopen proces is door alle betrokkenen ervaren als waardevol. Het is belangrijk om in gesprek te blijven en ook in bestuurlijke overleggen met andere partners te bespreken hoe we elkaar kunnen blijven stimuleren, samen kunnen werken en de ontmoetingen in stand kunnen houden in onze gemeenschappen. De collegeleden kunnen dit in hun natuurlijke, bestaande contacten blijven doen en zoeken ook bewust gesprekspartners op die minder regulier worden gesproken.
- 2.3 *Reacties vanuit onze gemeenschappen zijn in tegenspraak met elkaar voor wat betreft de gemeenschapsvoorzieningen.*
Gemeenschapsvoorzieningen zijn belangrijk voor ontmoetingen. De vraag is hoeveel er nodig zijn in een gemeente van onze omvang. Iedere vereniging of club wil graag een exclusieve eigen plek en vindt zichzelf belangrijk voor (een deel van) de gemeenschap. Voor een gemeente als Waalre, die maar voor één kern wordt bekostigd vanuit het Rijk voor voorzieningen, is dat financieel niet haalbaar. Daarnaast is Waalre één gemeente met verschillende kernen en wijken die niet allemaal alle voorzieningen zelf kunnen hebben. Om recht te doen aan de wens om een toegankelijk en dichtbij bestuur te

hebben zijn keuzes noodzakelijk in het voorzieningenniveau. Ook vanuit de noodzaak om financieel als gemeente het hoofd boven water te kunnen houden. Een brede dialoog met en in de gemeenschap over nut, noodzaak, locatie en functies van gemeenschaps- voorzieningen met onze financiële randvoorwaarden en uitgangspositie is nodig. De uitkomsten daarvan kunnen zorgen voor draagvlak en een gezamenlijke visie op de toekomst van de voorzieningen in onze gemeente. Wij adviseren u een conferentie te plannen bij de start van een nieuwe raadsperiode, zoals eerder gedaan met de W100 conferentie bij de start van de Kracht van Waalre 2016.

2.4 Een vervolg geven aan de visie is aan de gemeenteraad en budget is daarvoor nodig. Om te voorkomen dat de visie alleen een papieren werkelijkheid is, zijn er meer stappen nodig. Met de herijking van de visie uit 2016 zetten we een eerste stap. Om daar een vervolg aan te geven, dat uit te werken in acties en de verandering bestuurlijk en organisatorisch vorm te geven moet er een aantal volgende stappen worden gezet. Dat moeten we samen met onze inwoners doen. Waarbij we inzetten op een zo groot mogelijk en divers bereik, zodat betrokkenen elkaar ook uitdagen, inspireren en samenwerking aangaan met ons en met elkaar. Bijvoorbeeld in een conferentie, maatschappelijk gesprek, of andere vorm. Het college wil daar de raad graag bij ondersteunen. We vragen daarvoor een budget van € 7.500 om dat met de raad en inwoners te organiseren vlak na de gemeenteraadsverkiezingen in het voorjaar 2026. In de begroting van 2026 maken we budget daarvoor vrij.

2.5 De uitkomsten van deze vervolgstap hebben direct impact op de volgende bestuursperiode, de manier van besturen en de organisatie. Meer overlaten aan inwoners, samenwerking opzetten en je als overheid terugtrekken betekent ook budgetten vrijgeven en regels over o.a. aanbesteden, in verordeningen en beleidsregels veranderen. Daar moeten we ons van bewust zijn en daarin ook goede keuzes maken over wat we wel, niet, nu of later doen. Daarbij moeten we helder zijn over wettelijke mogelijkheden en grenzen. Onze manier van werken verandert, dat kost tijd om goed te implementeren en ook de grip en controle op zaken verandert. Wanneer meer wordt overgelaten aan inwoners en de maatschappij hebben we minder invloed op het tempo. Dit besluit geeft richting en aanleiding om voor de nieuwe bestuursperiode na te denken over een andere aanpak van het bestuur om uw speerpunten te realiseren.

Kanttelingen

2.1 De verdere uitwerking van de visie De Kracht van Waalre heeft ook gevolgen voor de manier van besturen en organiseren.

Wanneer de raad op basis van de Kracht van Waalre besluit in het raadsprogramma om zich anders op te stellen, dan moet de organisatie volgen. En dat betekent dat werkwijzen, processen en gedrag mogelijk moeten worden aangepast. Daarbij spelen ook randvoorwaarden zoals de beperkte financiële middelen, de compacte organisatie, krappe arbeidsmarkt. Dit vergt een zorgvuldige afweging tussen bestuur en management.

Kosten en dekking

De raad is aan zet. Bij dit besluit en in het nieuwe raadsprogramma. College en organisatie volgen. We gaan nu niet een halfjaar wachten. We stellen als college dan ook voor om net na de verkiezingen een conferentie te organiseren met deze visie als basis. In de conferentie verkennen we met inwoners en maatschappelijke partners wat wenselijk/mogelijk is. De raad kan dit dan opnemen in het raadsprogramma. We hebben daarvoor een budget van € 7.500,- voor nodig. Dit komt uit de al in de begroting opgenomen middelen voor inwonerparticipatie.

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Burgerparticipatie

Uit het proces is een nieuwe impuls ontstaan om inwonersparticipatie verder te ontwikkelen. Dat doen we door gebruik te maken van de handvaten en richting uit Onze nota "Verder aan de slag met participatie" en de leidraad "Samen participeren". De Rekenkamer onderzoekt op dit moment de inwonersparticipatie in Waalre. Ze praten u daarover op 11 september bij en eind van het jaar rapporteren zij hun bevindingen en doen ze aanbevelingen. Deze input geeft ons samen met de nota inwonersparticipatie en de Kracht van Waalre richting aan hoe we participatie zien en uitvoeren.

Ons voornemen als college is om het stimuleren van maatschappelijke initiatieven aandacht en prioriteit te blijven geven. Wij willen graag nog meer ontmoeten, in verbinding zijn en onze netwerken uitbreiden in de gemeenschappen. De raad bepaalt in de volgende bestuursperiode de kaders en randvoorwaarden daarvoor.

Inclusieve samenleving

De gemeente geeft inwoners de ruimte om zich te ontplooiën in alle levensstadia, vanuit een stimulerend en activerend beleid, waarbij eigen verantwoordelijkheid, zelfredzaamheid en eigen kracht leidend zijn. Alle inwoners worden daardoor in staat gesteld om mee te doen en een bijdrage te leveren aan de samenleving, op een wijze die zij kunnen en willen. Dat willen we ook blijven ondersteunen en daarin investeren. Een echt inclusieve gemeenschap biedt ruimte aan iedereen.

Communicatie

Na vaststelling van de visie publiceren we die op onze website. Het college en het management gaan vanuit hun eigen verantwoordelijkheid met elkaar in gesprek wat op korte termijn kan worden georganiseerd om de gemaakte verbindingen in stand te houden en uit te bouwen. De gemeenteraad wordt op de hoogte gehouden van de voortgang.

Kernboodschap

De visie De Kracht van Waalre 2025 is vastgesteld door de gemeenteraad. Wij geven hieraan een vervolg in de nieuwe bestuursperiode. In de tussenliggende tijd maakt het college met de organisatie een plan om in de nieuwe bestuursperiode uitvoering te geven aan samenwerking en meer ontmoeting met de inwoners, ondernemers en de gemeenschappen.

Vervolgprocedure en planning

Afhankelijk van uw besluit en de opgehaalde input gaan we aan de slag met dingen die we nu al kunnen organiseren. Voor het college is het belangrijk om de ingezette lijn door te zetten en de verbinding te blijven opzoeken met de inwoners, ondernemers en het maatschappelijke veld. Voor veranderingen of fundamentele wijzigingen zijn er eerst keuzes nodig die de raad maakt in een nieuwe bestuursperiode en nieuw raadsprogramma.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

- De conceptvisie De Kracht van Waalre 2025
- Bijlage 1 en 2 Opgehaalde reacties en gespreksverslagen
- Bijlage 3 Ingekomen reacties op de concept-visie De Kracht van Waalre 2025
- Bijlage 4 Verslag participatietraject Kracht van Waalre 2025

Bijlagen ter informatie

- Bijlage 5 t/m 8 stukken besluitvorming vaststelling Startnotitie Herijking De Kracht van Waalre.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

gemeentesecretaris,

burgemeester,

mr. drs. R.L. Franken,

M.F. Oosterveer